

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen kustannustenjakoselvitys osa 1.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 21.11.2024
5067/08.00.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:

joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi puh. 044 718 5038

joukkoliikenneinsinööri Jukka Räsänen puh. 044 718 5008

joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi puh. 044 718 5145

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Joukkoliikennelautakunnalle esitetään, että Kuopion ja Siilinjärven yhteisen liikenteen kustannusten jaossa käytetään 3.6.2024 alkaen seuraavia jakoprosentteja:

1) Liikennöinnin bruttokustannuksista

- Kohteessa 1 Kuopiolle kohdistuu 70,5 % ja Siilinjärvelle 29,5 %

- Kohteessa 5 Kuopiolle kohdistuu 32,8 % ja Siilinjärvelle 67,2 %

- Kohteessa 6 Kuopiolle kohdistuu 77,5 % ja Siilinjärvelle 22,5 %

2) Liikennöinnistä saaduista lipputuloista

- Kohteessa 1 Kuopiolle kohdistuu 85,7 % ja Siilinjärvelle 14,3 %

- Kohteessa 5 Kuopiolle kohdistuu 53,5 % ja Siilinjärvelle 46,5 %

- Kohteessa 6 Kuopiolle kohdistuu 83,7 % ja Siilinjärvelle 16,3 %

Päätös

Selostus

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta päätti kustannusten ja lipputulojen jakoperusteista ja jakoprosenteista edellisen kerran kokouksessaan 9.6.2022 §24. Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteessä kuntarajat ylittävissä kohteissa kustannukset ja lipputulot jaetaan päätöksen mukaisesti Kuopion ja Siilinjärven kesken. Bruttokustannukset jaetaan kuntalaisten keskimatkan pituuksien suhteessa. Kuntalaisten lipputulot kohdennetaan kullekin kunnalle.

AB-lippujen hinnat alennettiin helmikuussa 2022 A- ja B-lippujen hintaisiksi. Aiemmassa selvityksessä on käytetty tätä aiempaa matkustusdataa ja tehty asiantuntija-arvio lippujen hinnoittelun vaikutuksista.

Palvelutasoa ja linjastoa on kehitetty edellisen, vuonna 2022 tehdyn päätöksen jälkeen. Merkittävimpänä muutoksena ovat 3.6.2024 alusta olleet Siilinjärven linjojen päättäminen Savilahteen ja erillisen Matkuksen suunnan linjan 25 perustaminen sekä linjan 40 uudelleen kilpailuttaminen Kuopio-lentoasema välille. Linjan 61 liikennöinti on pysynyt lähes ennallaan.

Selvityksen tavoite

Selvityksen tavoitteena on ollut tuottaa tietoa kuntien väliseen kustannusten ja lipputulojen jakamiseen 3.6.2024 alkaen, jolloin on aloitettu uudistetun linjaston mukainen liikenne. Selvityksessä on laskettu Siilinjärven ja Kuopion välillä kulkeville linjoille kustannusjakoprosentit, joita käytetään 3.6.2024–1.6.2025 välisellä ajanjaksolla. Laskelmaa tarkennetaan vielä uudelleen keväällä 2025, jolloin lasketaan käytettävät jakoprosentit kustannustenjaolle 2.6.2025 jälkeiselle ajanjaksolle. Keväällä tehtävässä tarkentavassa laskelmassa

huomioidaan toteutunut matkustus uusien linjojen mukaisella ajanjaksolla kesäkuu 2024–maaliskuu 2025.

Kustannustenjako perusteet

Liikennöinnistä aiheutuvat bruttokustannukset jaetaan kuntalaisten tekemien matkustajakilometrien suhteessa (aiheuttaja maksaa –periaate). Lipputulot jaetaan kunnille siinä suhteessa kuin kuntalaiset ovat ostaneet lippuja. Lipputulosten jakamisessa huomioidaan eri lipputyypit sekä lippujen erilaiset hinnat. Jakomalli ei estä joukkoliikenteen edelleen kehittämistä eikä lisäliikenteiden hankintaa. Jakomalli on läpinäkyvä sekä ennakoitavissa vuotuisissa kustannuksissa. Matkustajamäärien positiivinen kehitys lisää saatavia lipputulota ja sita kautta vähentää nettokustannuksia.

Kustannustenjakoselvityksen pohja-aineisto

Kustannustenjakoprosenttien laskennassa ajalle 3.6.2024–1.6.2025 on käytetty matkustusdataa kesäkuu 2024 – syyskuu 2024. Data on laajennettu vuoden 2023 matkustuskäyttämistä hyödyntäen niin, että se kuvaa koko vuoden matkustusta.

Waltti Solutions Oy on toimittanut anonymisoitua Waltti 2 -matkustusdataa, jossa on rekisteröitynä matkakortti-, kertalippu- ja mobiililippumatkustus sekä lähimaksutapahtumat. Waltti 1 dataa ei ole enää tässä selvitystyössä huomioitu. Waltti 1 -järjestelmä on ajettu alas lähes kokonaan, eikä siellä oleva data ole hyödynnettävissä tässä työssä.

Lisäksi selvityksessä on hyödynnetty seuraavia lähtöaineistoja: Waltin lipputulot ja käytöt, kustannus- ja suoritiedot sekä aiemmat selvitykset.

Kustannuksissa jaettavat liikennöintikohteet

Kustannustenjakoselvitys on tehty kuntarajat ylittävien liikenteiden osalta kolmessa kohteessa:

Kohde 1, linja 40 Kuopio-Vuorela-lentoasema

- Liikennöintikustannuksista Kuopiolle 70,5 % ja Siilinjärvelle 29,5 %
- Lippituloista Kuopiolle 85,7 % ja Siilinjärvelle 14,3 %

Kohde 5, linjat 31, 32 ja 35 Savilahti (Kuopio) – Siilinjärvi

- Liikennöintikustannuksista Kuopiolle 32,8 % ja Siilinjärvelle 67,2 %
- Lippituloista Kuopiolle 53,5 % ja Siilinjärvelle 46,5 %

Kohde 6, linja 61 Kuopio-Siilinjärvi-Nilsia reittivariaatioineen

- Liikennöintikustannuksista Kuopiolle 77,5 % ja Siilinjärvelle 22,5 %
- Lippituloista Kuopiolle 83,7 % ja Siilinjärvelle 16,3 %

Kustannusten vaikutusarviot

Kuopiolle liikennöintikustannusarvio 1 427 000 € (alv 0 %). Lippituloarvio 711 000 € (alv 0 %). Eli nettokustannusarvio 716 000 € (alv 0 %). Tämän lisäksi Kuopiolle kohdistuu kokonaan Kuopio-Matkus-Hiltulanlahden uuden linjan 25 liikennöintikustannukset, jotka ovat 1,2 miljoonaa vuodessa.

Siilinjärvelle liikennöintikustannusarvio 2 242 000 € (alv 0 %). Lippituloarvio 554 000 € (alv 0 %). Eli nettokustannusarvio 1 688 000 € (alv 0 %).

Matkustajamäärän kasvutrendi, tänä (+8,7 %) vuonna 2024 vastaavaan ajankohtaan edellisenä vuonna, vaikuttaa positiivisesti saataviin lipputuloihin ja

sitä kautta nettokustannuksiin. Selvityksessä ei ole ollut lipputulotarkastelussa mukana KELAn maksamia koulumatkatukikorvauksia eikä koulumatkojen erikseen laskutettavia lipputuloja.

Vaikutusten arviointi

Kustannustenjakoselvityksen mukaiset jakoperusteet ja prosentit mahdollistavat mahdollisimman tasapuolisen kustannusten ja lipputulojen jakamisen kuntien kesken. Jakoselvityksen mukaiset jakoprosentit lisäävät osaltaan kustannuksia, mutta kasvava matkustajamäärätrendi parantaa saatavia lipputuloja ja sitä kautta nettotulosta.

Liitteet

5067/2024 Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen kustannustenjako kuntarajat ylittävässä liikenteessä 2024 raportti
5067/2024 Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa